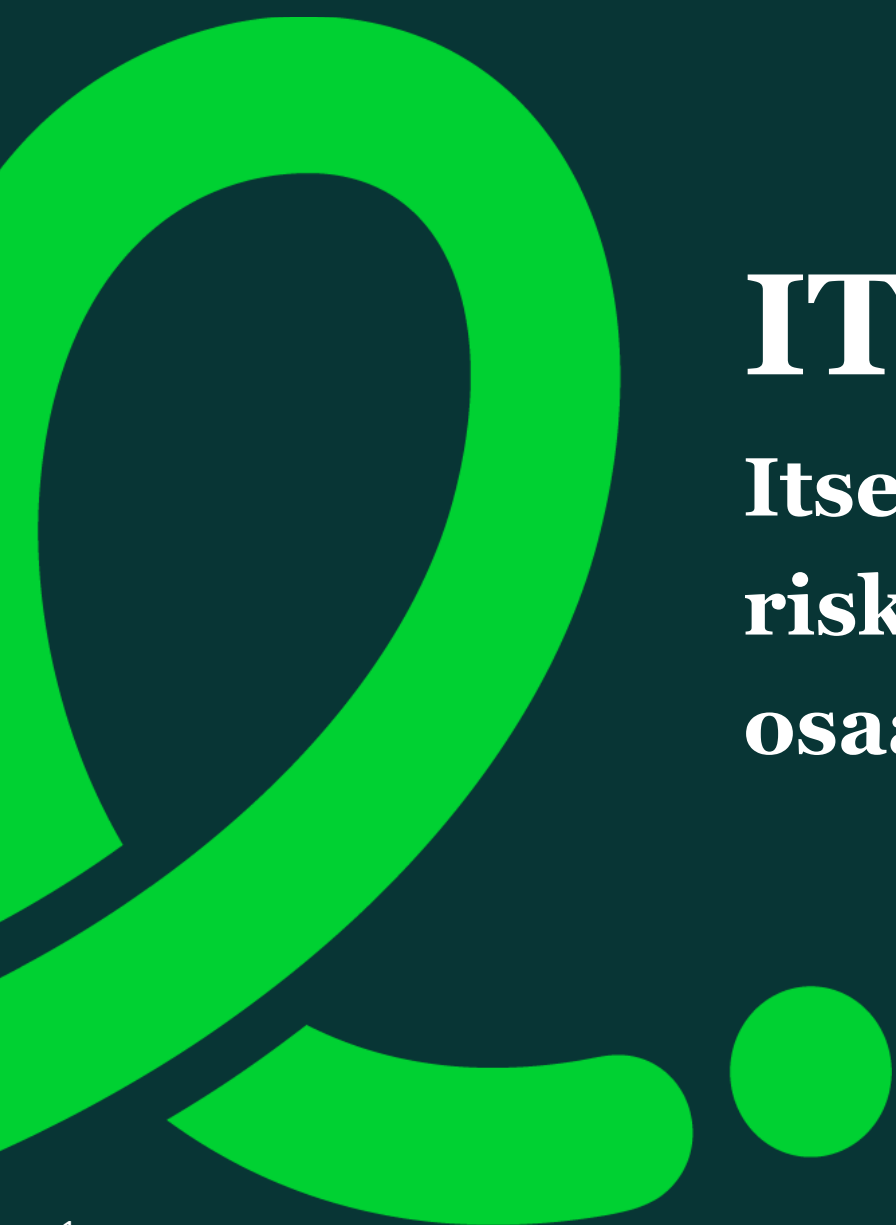

ITRO-hanke

Itsemurhien ehkäisy
riskiryhmäinterventioiden ja
osaamisen vahvistamisen kautta

Toimijat

- MIELI Suomen Mielenterveys ry (hankkeen koordinoija ja hakija)
 - Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri, Lapin hyvinvointialue
 - Lapin ensi- ja turvakoti ry:n Kriisikeskus
 - MIELI Meri-Lapin Mielenterveys ry / Kriisikeskus Turvapoiju
 - Surunauha ry
-
- Länsi-Pohjassa 1.9.2021 – 31.12.2022
 - Lapin hyvinvointialueella 1.1.2023 – 30.6.2023

Haasteena kohtaaminen

Tutkimus: Viimeinen terveydenhuollon käynti ennen itsemurhaa vuosina 2016–2018

(Partonen, Grainger, Kiviruusu, Suvisaari 2022)

Tutkimus viimeisen käynnin tai hoitojaksopäivän ajoittumisesta itsemurhakuoleman suhteen:

2 400 itsemurhakuolemaa vuosilta 2016–2018

Itsemurhaan kuolleista

- 66 % oli käynyt terveydenhuollossa viimeisten 30 päivän aikana
- 46 % viimeisen viikon kuluessa

lähes

500

henkilöä

21 % itsemurhaan
kuolleista oli ollut
terveydenhuollon
vastaanotolla
itsemurhapäivänään

- Tiedot viimeisen käynnin ajoittumisesta voivat kertoa ongelmista itsemurhavaaran arvioimisessa tai hoitoon hakeutumisessa.
- Ammattilaisten taidot kohdata itsemurhavaarassa olevia ihmisiä voivat vähentää itsemurhien määrää ratkaisevasti.
- Koulutus auttaa tunnistamaan ja ottamaan puheeksi.

ITRO-hankkeen toimenpiteet

ITRO-hanke ammattilaisille

- Koulutus
- Työvälineet
- Yhteistyökäytännöt
- Yhteistyön tehostaminen

ITRO-hankkeen aikana koulutettiin

84

ryhmää

noin
1847

ammattilaista

Psykiatrian ja ensihoidon henkilöstöä, sosiaalityöntekijöitä, perhetyöntekijöitä, nuorisotyöntekijöitä, opettajia, oppilashuoltoryhmiä, poliiseja, vanginvartijoita, järjestötyöntekijöitä, kriisipuhelinpäivystäjiä, sotealan opiskelijoita, kirkon työntekijöitä, terapeutteja...

Itsemurhien puheeksiottokoulutus

Itsemurhien puheeksiottokoulutus

- Koulutus käsittelee itsemurhaa ja itsetuhoisuutta ilmiönä ja niiden yleisyyttä useasta eri näkökulmasta
- Lisää tietoa siitä, miten itsemurha muuttuu mahdolliseksi, mitä ihmisessä tapahtuu neurobiologian näkökulmasta
- Milloin ja miten itsemurha / itsemurhavaara tulisi ottaa puheeksi
- Kuinka kohdata itsetuhoinen ihminen
- 1.5 tunnin koulutus räätälöitiin kohderyhmän mukaan

Turvasuunnitelma- koulutus

Turvasuunnitelmakoulutus

- **Turvasuunnitelman tavoite:** Asiakas tunnistaa ajoissa mahdollisen kriisitilanteen ja noudattaa turvakortin suunnitelmaa estääkseen itsetuhoisen teon / itsemurhayrityksen.
- **Kenelle koulutus on suunnattu:** Kaikille, jotka työssään kohtaavat itsemurhaa yrittäneitä tai vakavasti itsetuhoisia
- **Koulutuksen tavoite:** Esitellään turvasuunnitelmainterventio ja kriisityöntekijä oppii laatimaan turvasuunnitelman yhteistyössä asiakkaan kanssa.

Turvasuunnitelman tekeminen

Osa 1: Varoitusmerkit

mieli

Koulutus koettiin tarpeelliseksi (n=592), asteikko 0-4.

Keskiarvo
3,7

2. Arvioi koulutusta valitsemalla mielipidettäsi vastaava vaihtoehto:

” Koulutus oli käytännönläheistä. Antoi niin selkeitä ohjeita esim. miten toimia. Kaikkien pitäisi käydä tällainen koulutus.

” Paljon kiitoksia asiantuntevasta koulutuksesta ja siitä, että asioista puhuttiin kaunistelematta niiden oikeilla nimillä.

” Kouluttaja oli sujuva ja asiantunteva.

” Tärkeä aihe, johon edelleenkin liittyy tabuja ja josta on vaikea ’normaalisti’ keskustella. Madalsi kynnyistä asian puheeksi ottamiseen vastaanotolla. Esimerkit kirjallisuudesta ja työelämästä olivat todella hyviä.

” Tärkeä aihe. Olisi kuunnellut pidempäänkin.

” Erittäin hyvä koulutus, muistutti taas itsemurhien ehkäisyjen tarpeellisuudesta ja myös tuloksellisuudesta. Kiitos!

” Tärkeää ja asiantunteva koulutus joka tuo rohkeutta itsetuhoisuudesta puhumiseen ja sen kanssa työskentelyyn.

” Aivan loistava koulutus ja kouluttajat! Vakavasta aiheesta erittäin tärkeä ja hyödyllinen tietopaketti josta oppi paljon uusia vinkkejä työskentelyyn.

Linity-interventio

Lyhytinterventio itsemurhaa
yrittäneille

Limity-interventio

- Suurimmalle riskiryhmälle eli itsemurhaa yrittäneille, uuden itsemurhayrityksen estämiseksi (40 x riski)
- Mahdollisimman pian itsemurhayrityksen jälkeen
- Ei tarvita lähetettä, maksuton, muun hoidon tukena, kriisikeskuksessa tarvittaessa myös anonyymina
- Poissulkukriteerit: psykoosisairaus, vakava päihdeongelma, muistisairaus, ei-äidinkieli

LINITY-menetelmäkoulutus

mieli

Koulutus alkaa valmisteluilla ja päättyy koulutuksen jälkeen sertifikaatin myöntämiseen. Suorittamisen jälkeen on mahdollisuus jatkotyönohjaukseen.

1.

Valmistelut

**Esittely
yhteistyö-
kumppaneille**

**Etukäteis-
valmistelut**

Asiakasohjauksen suunnittelu
ja kontaktointi

Työvälineet

Linity-manuaali ja artikkelit
koulutettaville

Linity-esitteiden painatus ja
toimittaminen ohjaaville
tahoille

2.

Koulutus

**1. koulutus-
kerta (2 vrk)**

1. päivä: teoriaa
2. päivä: kouluttajien
asiakasnauhoja

**2.–6. koulutus-
kerrat (2 vrk)**

Koulutettavien
asiakasnauhoja /
työnohjausta

**Linity-
sertifikaatit:
5 työnohjattua
asiakaskeissiä**

Linity-menetelmäkoulutus vuonna 2022

Neljä Linity-menetelmäosaajaa Länsi-Pohjan sh-piirin alueelle

- Yleissairaalapsykiatrian poliklinikka
- Tornion psykiatrian poliklinikka
- A-klinikka
- Lasten- ja nuorisopsykiatrian poliklinikka

Kaksi

- Kemin Kriisikeskus Turvapoijuun

Linity-menetelmäkoulutus 2023

Lapin hyvinvointialueella on koulutuksessa viisi henkilöä:

- Psykiatrian klinikka, akuuttiosasto 1
- Psykiatrian poliklinikka
- Nuorisopsykiatria
- Noppa-tiimi /akuuttitiimi
- Saamelaisten psykososiaalisen tuen keskus

- e-Linity?

ITRO-hanke väestölle

Hankkeen toimenpiteet ja palveluntarjonta väestölle

Viestintä

- Tiedon lisäämistä, asenteiden muokkausta, stigman purkua viestinnän keinoin
- Tietoa alueella tarjotusta avusta ja tuesta

Asiakastyö

- Linity-asiakasvastaanotto itsemurhaa yrittäneille
- Kriisiapua läheisille
- Vertaistukiryhmiä itsemurhan tehneiden läheisille

Esimerkkejä väestöviestinnästä

Uutisointi

Yle uutiset 4 kpl
Lapin Kansa 1 kpl
Kotikulmilta-lehti 2 kpl

Kolumnit

Kotikulmilta-lehti 4 kpl

Yleisönosastokirjoitukset

Lapin Kansa 1 kpl
Kotikulmilta-lehti 1 kpl

Surun kesyttäjät -**elokuvanäytös**,
Kemissä, yleisölle avoin
keskustelutilaisuus
itsetuhoisuudesta Rovaniemen
kirjastossa

Kynttilätapahtumat
seurakuntien kanssa
vuosina 2021 ja 2022 →
jatkuu

Itsemurha-ajatuksista on turvallista puhua -esitteet

Lapin hyvinvointialueen itsemurhien ehkäisytyötä koordinoiva verkosto

Itsemurhien ehkäisyverkosto

- Seuraa itsemurhatilastoja ja ylläpitää Mielenterveysstrategian itsemurhien ehkäisyohjelman toteutusta Lapin hyvinvointialueella
- Koordinoi ja edistää itsemurhien ehkäisytyötä sekä juurruttaa käytäntöön ITRO-hankkeen palveluntarjontaa, myös hankkeen jälkeen
- Ylläpitää organisaatioiden välistä yhteistyötä ja palvelunohjausta
- Kokoonuu 2-3 kertaa vuodessa
- Edustajia alueen eri organisaatioista:
 - Lapin hyvinvointialue, seurakunnat, diakoniatyö, sosiaalitoimi, poliisi, nuorisotyö, perheneuvola, alueen kriisikeskukset, koulutuskuntayhtymä Lappia, ensihoito, FinFami ry, Surunauha ry, saamelaiskäräjät, saamelainen psykososiaalisen tuen yksikkö, Kolttien kyläkokous

Pohdinta, onnistumiset ja haasteet

- Hanke sai rahoituksen 1.8.2021, ja tästä johtuen Linity-menetelmäkoulutukseen käytössä ollut aika lyheni merkittävästi. Tämä aiheutti haasteita koulutuksen organisointiin mutta vuoden 2023 lisärahoituksen turvin Meri-Lapin koulutus saatiin kaikkien koulutettavien osalta suoritettua. Lapin hyvinvointialueen koulutus vaatii maksullisia lisäpäiviä hanke-ajan jälkeen.
- Itsemurhien ehkäisytyössä **ensisijaista** on ammattilaisten kouluttaminen itsemurhavaaran tunnistamiseen, kohtaamiseen, puheeksiottoon ja uusien työvälineiden käyttöön.
- Itsemurhien puheeksioton ja turvasuunnitelman –koulutuksille asetetut tavoitteet ylitettiin kirkkaasti ja koulutettuja ammattilaisia oli yli 1800.
- Koulutuksien onnistuminen edellytti tiivistä ja sitoutunutta **yhteistyötä** hankkeen ja organisaatioiden hallintojen kanssa. Esihenkilöt mahdollistivat henkilökunnan osallistumisen koordinoimalla koulutuksia sekä huomioimalla koulutukset työvuorosunnittelussa.
- Kattavalla **väestöviestinnällä** (seminaarit, yleisötapaukset, some- ja lehtimainonta, kolumnit ja yleisönosastokirjoitukset, uutismedian kontaktointi) tiedotettiin alueen väestöä itsemurhien ehkäisytyöstä ja avun ja tuen tarjonnasta (Linity-asiakasvastaanotto, vertaistukiryhmät)
- **Alueellinen itsemurhien ehkäisytyötä koordinoivan verkoston** perustaminen edistää itsemurhien ehkäisytyön juurruttamiseksi ja jatkumista myös hankkeen jälkeen.

Toimintamallien juurrutus ja tulevaisuuden näkymät

- Linity-asiakasvastaanotto aloitti toiminnan Kemin Kriisikeskus Turvapoijussa hankkeen aikana ja asiakasvastaanotto jatkuu hankkeen jälkeen
- Lapin hyvinvointialueen 9 Linity –menetelmäosaajaa jatkavat työskentelyä eri psykiatrian yksiköissä hankkeen jälkeen
- Linity-menetelmäosaajat pitävät yllä keskinäistä asiakasohjausta ja menetelmän markkinointia säännöllisillä tapaamisilla yli organisaatiorajojen
- Linity-menetelmäosaajien työnohjaus jatkuu noin 2 x vuodessa MIELI Suomen Mielenterveys ry:n toimesta (maksullinen)
- Alueellinen itsemurhien ehkäisytyötä koordinoiva verkosto ylläpitää ja edistää itsemurhien ehkäisytyötä, hankkeen toimintamalleja ja palveluntarjontaa hankkeen jälkeen.

Yhteistyökumppanit

Kiitos

marena.kukkonen@mieli.fi

040 669 3070

